

Handläggare: John Areschoug
Telefon: 508 28 994

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2013-04-16, p. 7

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDENS UNDERLAG FÖR BUDGET 2014 MED INRIKTNING 2015 OCH 2016

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Godkänna underlag för budget år 2014 med inriktning för åren 2015 och 2016.
2. Justera beslutet omedelbart.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Håkan Andersson
Avdelningschef

Samverkan

Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 20 mars 2013. De fackliga organisationerna och skyddsombuden har inget att erinra mot förvaltningens förslag till underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016. SACO lämnar ett särskilt uttalande.

Bilagor

1. Blankettset: Miljö- och hälsoskyddsnämndens underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016.
2. Särskilt uttalandet från SACO rörande miljöförvaltningens underlag för budget.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Nämndens underlag till budget 2014 med inriktning 2015 och 2016 används vid framtagandet av stadens budget. Enligt kommunallagen ska stadens budget innehålla en plan för ekonomin under tre år. Nämnden ska i sitt underlag redovisa en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten under de kommande åren. Underlaget ska beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa. Vidare ska lokalförsörjning, kompetensförsörjning, omstrukturerings- och investeringsbehov och upphandling i konkurrens beaktas. Förutses ökade kostnader eller minskade intäkter ska åtgärder eller prioriteringar föreslås så att de beslutade budgetramarna kan hållas.

I detta sammanhang måste framhållas att nämnden förutser en svår ekonomisk situation från och med 2014. De nya medel som nämnden tilldelats i budgeten för 2013 är inte nivåhöjande utan är ett tillägg som endast gäller under ett år. Det innebär att nämnden har en nettobudget 2014 om 74,1 mkr jämfört med 81,2 mkr för 2013. Därför måste verksamheten anpassas till den lägre nivån. I första hand bör det klaras genom att förvaltningen utan ytterligare resursförstärkningar ökar tillsynsintäkterna. Det finns från miljösynpunkt ett visst sådant utrymme eftersom det vore önskvärt att öka den förebyggande tillsynen på miljöbalkområdet. Man kan dock inte räkna med att en anpassning till nivån i flerårsbudgeten skall kunna ske enbart genom intäktsförstärkningar. Dessutom måste nämnden finansiera stora kommande utgifter på IT-området de närmaste åren som beskrivs i avsnitt 3 och 4. Efter budgetneddragningen och effektiviseringen av nämndens verksamhet 2007-2008, då nettobudgeten halverades jämfört med 2006, finns inget stort utrymme för ytterligare effektiviseringar. För att nå nivån för 2014, såsom den anges i budgeten, måste därför – om ytterligare medel inte tilldelas nämnden i budgeten för 2014 - avveckling av vissa verksamheter ske.

I avsnitten 1.1 – 1.3 nedan, anges de strategiska satsningarna för hur nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål under treårsperioden. I de därpå följande avsnitten görs en mer detaljerad analys efter nämndens verksamhetsområden. Dessutom finns en sammanfattande ekonomisk analys, en redovisning av övriga frågor och en lokalförsörjningsplan

1.1 STOCKHOLM SKA VARA ATTRAKTIV, TRYGG, TILLGÄNGLIG OCH VÄXANDE STAD FÖR BOENDE, FÖRETAGANDE OCH BESÖK

Allmänt sett förväntas ökade EU-krav och statliga beslut om tillämpning av befintliga och nya miljö kvalitetsnormer och krav på detaljerade åtgärdsprogram, medföra att nämnden måste anpassa sin verksamhet. Ett exempel på detta är vattenarbetet där en handlingsplan ska tas fram för att uppnå god ekologisk och kemisk status i stadens vattenområden till år 2021. Handlingsplanen föreslås ersätta nuvarande vattenprogram som gäller 2006 – 2015. Miljöförvaltningen kan bidra till väl underbyggd kunskap om tillståndet i ytvattenförekomsterna vilket innebär att staden kan undvika att orimliga krav ställs på vattenkvaliteten. Felaktigt satta miljö kvalitetsnormer kan vara ett hinder i utvecklingen av staden.

Det finns också en påtaglig och stark utveckling genom att Stockholm utvecklas och växer vilket nämnden ser positivt på. Detta ger bl.a. nya utmaningar för tillsynen som är relaterade bl.a. till hantering av buller, ökad mängd tillsynsobjekt som skolor och förskolor mm. Medan vissa traditionella tillsynsområden minskar ökar andra i betydelse, t.ex. tillsynen av ämnen i varor. Industriemissionsdirektivet (IED), som trätt i kraft i januari 2013, ger också fler och förändrade tillsynsuppgifter. Tillsyn över primärleverantörer, dvs. de företag som släpper ut kemikalier på marknaden, kan vara ett framtida arbetsområde - även om Kemikalieinspektionens utredning föreslår att tillsyn inte ska kunna överlåtas.

Inom livsmedelskontrollen kommer nya redskap att behövas för att på ett effektivt sätt utföra framtida kontroller som hanterar ”nya” typer av risker som uppmärksammas och även för att anpassa kontrollen till ökade krav på konsumentinformation. Det handlar om kemiska risker och granskning av märkning inkl. DNA-prov för att stävja fusk med mat. Den DNA-kontrollen som har genomförts har finansierats av EU men kommer i framtiden att behöva finansieras av de lokala tillsynsmyndigheterna genom tilldelning av nya budgetmedel eller ändring av taxan.

Ett ökat fokus på klimatfrågan är att vänta efter IPCC:s nya rapport som presenteras hösten 2013 i Stockholm. Redan i förslaget till Färdplan 2050 framgår att arbetet måste intensifieras för att kunna nå klimatmålen. Inte minst gäller detta t.ex. privata fastighetsägare som står för 85 % av fastigheterna i staden och där det finns en stor potential till effektiviseringar av energianvändningen. För att nå denna grupp måste staden vara pådrivande och för detta kommer att behövas resurser. I viss mån kan extern finansiering från centrala myndigheter eller EU underlätta.

Mer hållbara transporter blir avgörande för om Stockholm ska klara dels klimatmålen, dels förbättra luftkvaliteten längs med gatorna. Kommunfullmäktige har våren 2013 beslutat om dels en ny, skärpt, miljöbilsdefinition, dels en definition av miljölastbilar. En intensifiering av miljöbilsarbetet behövs om målet om en fossiloberoende fordonsflotta ska kunna nås till år 2030.

Kemikaliearbetet får en allt större betydelse vilket Kemikalieplanen är ett uttryck för. Som ett första steg i arbetet med kemikalieplanen föreslås en ny stödfunktion för kemikaliekraV i upphandling med placering på miljöförvaltningen. Det förutsätter att kommunfullmäktige beslutar om nya medel i budget. Även i övrigt arbete med genomförandet av planen kommer sannolikt miljöförvaltningen att ha en betydande roll för uppföljning, sakkompetens, stöd och råd. För att tydliggöra att stödfunktionen ska komma alla verksamheter i staden till del, föreslås en strategisk satsning på ett nytt kemikaliecentrum på miljöförvaltningen, i analogi med befintligt Energicentrum.

1.2 KVALITET OCH VALFRIHET SKA UTVECKLAS OCH FÖRBÄTTRAS

För att fortsätta utveckling av service i tillsynen som i undersökningar fått goda omdömen och även kvaliteten, avser förvaltningen använda metoder såsom djupintervjuer, ”tyck till” funktionen på stadens webbplats mm. Servicen kan ytterligare förbättras genom ny teknik som I-pads mm, där personalen kan få en ökad tillgång till data inkl ärendehanteringssystemet på fältet.

Allmänhet och företag kan få ytterligare förbättrad service de kommande åren genom att utnyttja telefonservice såsom Kontaktcenter (KC) i högre utsträckning samt genom att ytterligare förtydliga informationen på webbplatsen. Det bör också gå att ge en bättre information på förvaltningens fakturor vilket både skulle ge bättre service och en effektivare verksamhet genom att många frågor kan undvikas.

Förvaltningens e-tjänster utvecklas men hänsyn måste tas till införandet av den nya Ecos 2.0 vilket skapar nya möjligheter men också medför ökade kostnader pga. krav på integration. Bl.a. kan e-tjänsternas kartkopplingar utvecklas.

1.3 STADENS VERKSAMHETER SKA VARA KOSTNADEFFEKTIVA

Energieffektiviseringsarbetet som bl.a. bedrivs av Energicentrum leder till, utöver minskade utsläpp av växthusgaser, även betydande kostnadsbesparingar i form av lägre driftskostnader för stadens verksamheter.

Under de senaste åren har tillsynsfokus legat på mötet med verksamhetsutövaren. Exempelvis har, inom avdelningen Plan och miljö, antalet årliga inspektioner mer än fördubblats under perioden 2007 – 2012. Denna inriktning bibehålls och ambitionen är att genom ytterligare förbättrad branschkunskap hos handläggarna öka tillsynens värde för de besökta verksamheterna.

Förvaltningen har börjat använda LEAN som metod för effektivisering av verksamheten vilket bl.a. innebär att onödiga arbetsmoment tas bort.

De närmaste åren innebär stora förändringar på IT-sidan. Framförallt kommer övergången till Ecos 2.0 att innebära stora förändringar under 2014-2015 med flera delprojekt med teknisk inriktning för drift, integration med ekonomisystemet och e-tjänsterna. En integration förutses också behövs mot ett stadsgemensamt ärendesystem (e-Dok). E-Dok förutsätts dock avgränsas till att endast avse nämndärenden. Nämnden ser också att nya möjligheter öppnar sig, inte minst genom mobil användning av IT inom tillsynen, ökad användning av miljödata, kartor och geodata i olika tillämpningar såsom appar och e-tjänster. Det pågående projektet som syftar till att samla miljödata i en gemensam databas tillgänglig internt och externt kommer att kräva fortlöpande drift, underhåll och utveckling samt arbete med det data som ska ingå. Sammantaget kommer utvecklingen på IT-området att kräva relativt betydande extraresurser.

2. Nämndens verksamhetsområde

Nämndens grundläggande uppdrag är tillsyn, dvs. att svara för stadens tillämpning av miljölagstiftningen, livsmedelslagstiftningen med flera lagstiftningar samt

miljöövervakning och programverksamhet. Nämnden ska också genom sin expertfunktion bistå andra förvaltningar och bolag.

2.1 TILLSYN

Allmänna utvecklingstendenser

Allmänt sett förväntas ökade EU-krav och statliga beslut om tillämpning av befintliga och nya miljö kvalitetsnormer och krav på detaljerade åtgärdsprogram. Nämnden måste då bl.a. anpassa sitt tillsynsarbete. Det finns också en påtaglig och stark utveckling genom att Stockholm utvecklas och växer vilket nämnden ser positivt på. Den ökade tätheten medför t.ex. stora fördelar på klimatområdet. Samtidigt medför detta utmaningar där förvaltningen bidrar till att hitta uthålliga lösningar. Ökade krav ställs på t.ex. tillsyn över förorenade områden, rivning och byggande, såväl av infrastruktur som av bostäder. Tillväxten ställer också ökade krav på hälsoskyddstillsynen som måste hantera problem som buller, fler tillsynsobjekt som skolor och förskolor eller förändringar i bostadsmiljön, ökad användning av innergårdar mm.

Tillsynen förändras också genom utvecklingen inom de olika tillsynsområdena där behovet av tillsynsinsatser minskar gentemot vissa traditionella miljöfarliga verksamheter samtidigt som delvis nya områden blir aktuella när staden växer och förtätas. Tillsyn över t.ex. byggande, störningar från transporter, avfallshantering samt miljöpåverkan från kemiska ämnen i varor ökar därför.

Åtgärdsprogrammet för luft fastställdes vid årsskiftet. Sverige är här fällt för fördragsbrott när det gäller överskridandet av miljö kvalitetsnormer för PM10. Det är viktigt att förvaltningen i tillsynen följer upp att åtgärder vidtas för att miljö kvalitetsnormer för luft klaras i Stockholm liksom att staden arbetar för att klara miljö kvalitetsnormerna för andra områden såsom t.ex. vatten. Även om Stockholm under 2012 klarade miljö kvalitetsnormerna på alla gator utom en så krävs fortfarande en dubbdäcksavgift.

Tillsyn enligt miljöbalken – miljö och hälsoskydd

Nedan presenteras ett antal områden där det sker förändringar som berör tillsynen, ofta i form av behov av ökade insatser pga. ändrade regler men också ändringar i arbetsätt och utvecklingstrender som påverkar finansieringen av tillsynen:

- Industriemissionsdirektivet (IED) som började tillämpas från januari 2013, för nya anläggningar, berör framförallt tillståndsgivningen då vissa A- och B-anläggningarnas tillstånd kan komma att omprövas när nya slutsatser om bästa möjliga teknik fastställs. Fr.o.m. januari 2014 berörs samliga anläggningar. Tillsynsarbetet får förtydligade krav bl.a. vad gäller tillsynsintervaller. I dagsläget finns tiotalet IED-anläggningar, förbränningsanläggningar, kemisk industri och

läkemedelsindustri, i Stockholm. För tillsynspersonalen i allmänhet, och i synnerhet för de som arbetar med IED-anläggningarna, bedöms särskilda utbildningsinsatser krävas.

- Kemikalieinspektionen (KemI) utredde under 2012 hur en delegering av tillsynsansvaret över de som släpper ut kemiska produkter på marknaden, de s.k. primärleverantörerna, skulle kunna utformas. Resultatet presenterades i slutet av året och KemI:s utredning, med förslaget att tillsyn inte ska kunna överlåtas, remissbehandlas i början av 2013 och beslut i frågan kan förväntas under året.
- Utvecklingen av och tempot i förändringen av Reach och andra direktiv och förordningar på kemikalieområdet är svårbedömt men sammantaget förväntas ändå tillsynsinsatserna behöva öka, allteftersom antalet regleringar ökar.
- Hur kemikalietillsynen, i alla bemärkelser, ska utvecklas framgent kommer att behandlas inom ramen för det arbete med kemikalieplan som bedrivs under 2013. Potentiellt finns här ett stort tillsynsområde med ett stort antal verksamhetsutövare.
- Staden behöver överväga att med egen finansiering fortsätta karteringen av objekt inom historiskt förorenade områden och områden som har bedömts ha stor eller mycket stor risk för människors hälsa eller miljön. De statliga bidragsmedel som avsatts för detta har kraftigt skurits ner. Här bör särskilt fokus ligga på att undersöka och undanröja misstankar om föroreningar vid lekplatser och i parker med stort rekreativintresse.
- Antalet ansökningar om tillstånd för villavärmepumpar bedöms inom de två kommande åren ligga på nuvarande låga nivå eller lägre. Dock kan förvaltningen se en årlig relativ ökning med ca 5 % av ansökningar för stora bergvärmepumpar för flerbostadshus.
- Behovet av nya förskole- och skolplatser kommer under de närmaste åren att ligga på en fortsatt hög nivå och därmed ökar antalet anmälningar för dessa verksamheter. Idag finns det förskolor och skolor som saknar egen gård trots att detta borde vara en självklarhet. Under 2013 påbörjas en kartläggning av utomhusmiljön vid stadens skolor bl.a. avseende tillgången till egna gårdar.
- Arbetet kring bostadsärenden behöver utvecklas med målet att skapa effektivare handläggning. Verktyg för detta är riskklassificering och riskbedömning. Syftet är att förvaltningen ska kunna rikta kontrollerna dit behoven är störst och använda resurserna så effektivt som möjligt.
- Inom radontillsynen gör förvaltningen en stor satsning för att nå målet om att alla flerbostäder i staden ska vara mätta och åtgärdade till 2020. Genom att arbetssättet nyligen förändrats så tillvida att fastighetsägarna områdesvis uppmanas att mäta och skicka in sina mätresultat, kommer förvaltningen bit för bit att beta av hela staden och samtidigt lämna möjlighet för fastighetsägarna att påverka och minimera kostnaden för radonhandläggningen.

- Med ett varmare klimat kan antalet köldmedieanläggningar tänkas öka. Förvaltningen tror att det kan finnas fler verksamheter med köldmedier än de nu kända och kommer därför att göra större insatser för att hitta dessa. Detta är viktigt inte minst pga. kravet på likvärdig behandling av företag.
- Allt fler uteserveringar i anslutning till restauranger byggs in. Rättsläget för i vilken omfattning en uteservering kan klassas som ”inbyggd” och därmed inte medge tobaksrökning, är inte helt klarlagt. I takt med en ökning av inbyggda uteserveringar ökar också tillsynsbehovet.
- Utveckla metoder för att mäta tillsynens miljönytta.

Tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen

Ny lagstiftning inom området konsumentinformation växer snabbt fram. En EU-gemensam informationsförordning träder i kraft under 2014. Närings- och hälsopåstående regleras bitvis under de närmaste åren vilket kräver nya verktyg för att hantera.

Nya risker kräver också nya metoder. Exempelvis inom området kemiska risker saknas det idag analysmöjligheter varför förvaltningen måste påverka utveckling av sådana metoder (mjukgörare från plaster, pesticider i mat, förekomst av vissa virus, okänd kontaminering exv.).

De fall av matfusk som uppdagats den senaste tiden visar på ett stort behov av att kunna utföra riktighetskontroller av livsmedel, dvs. att det som står på förpackningen motsvaras av innehållet. Det sker i praktiken inte i dagsläget eftersom analysmöjligheterna är begränsade och kostsamma. Livsmedelskontrollen behöver utföra denna typ av kontroller i framtiden vilket ställer krav på att nya metoder tas fram och att tillgängliga analysmetoder börjas användas i större utsträckning.

Tillsynens ekonomi

Som framgår av tabellen nedan planerar förvaltningen för ett närmast oförändrat antal årsarbetare inom tillsynen. För livsmedelskontrollen måste viss reservation göras i händelse av ändrad lagstiftning innebärande att animalieanläggningar ska övertas av Livsmedelsverket och medföra bortfall av årsarbetare.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Budg 2013	Plan 2014	Plan 2015	Plan 2016
Miljöbalkstillsyn	54	52	52	53	52	56,5	56	55	55	54
Livsmedel	38	38,5	39	39	41	44	44	44	44	44
Summa	92	90,5	91	92	93	100,5	100	99	99	98

Tillsynsintäkterna beräknas öka under 2013 främst till följd av taxehöjning och ökad personalstyrka inom livsmedelskontrollen till följd av omklassificering samt ökade intäkter inom miljöbalksområdet. För avdelningen Plan och miljö beräknas en gradvis nettominskning av intäkterna mellan åren 2014 – 2016 där minskningen beräknas uppgå till 0,5 mnkr per år. Detta är en nettoeffekt av minskade intäkter från tillsynen av PCB och

ökade intäkter från kemikalietillsynen i detaljhandeln. För avdelningen Hälsoskydd beror ökningen av kostnader och intäkter åren 2014 – 2016 på en ökad tillsynsfrekvens avseende tillsynen på skolor/förskolor och ökat antal objekt. Samtidigt finns det risk för att antalet ansökningar om tillstånd för villavärmepumpar fortsätter minska från dagens relativt låga nivå. Förvaltningen ser däremot att intresset för större värmepumpar för flerbostadshus i innerstaden ökar. Intäktsfinansieringsgraden minskade något under 2012 vilket främst beror på minskade intäkter från värmepumpar och något mindre resurser för debiterbar tillsyn pga. kemikaliekampanjen.

Sett över en längre tidsperiod planar självfinansieringsgraden ut efter den kraftiga ökningen 2007/2008.

Stockholm hör till de kommuner som har högst självfinansieringsgrad för tillsyn vid en jämförelse med deltagande kommuner inom MSL:s nyckeltalssamarbete för år 2011.

Självfinansieringsgraden för 2014 – 2016 ökar pga. bortfall av anslagsfinansiering för speciella insatser såsom information för fastighetsägare och kartläggning av historiskt förorenad mark. Målsättningen för nämndens självfinansieringsgrad inom miljöbalkstillsynen är 70 %.

Självfinansieringsgrad inkl OH* för miljöbalkstillsyn/livsmedelskontroll 2008 – Plan 2016

Miljöbalkstillsyn (MB)						Budget	Plan	Plan	Plan
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<i>Hälsoskydd</i>									
Intäkter	18,7	21,6	20,9	21,9	21,5	24,1	25,6	25,6	25,6
Kostnader inkl. OH	27,4	29	30,7	33,1	35,1	36,5	36,5	36,5	36,5
Självfinansieringsgrad HS	68%	74%	68%	66%	61%	66%	70%	70%	70%
<i>Plan och Miljö</i>									
Intäkter	13,9	14,6	14,3	14,5	14,9	14,9	14,4	14,4	13,9
Kostnader inkl. OH	22,7	20,7	20,9	22	22,7	23,3	21,9	21,9	21,9
Självfinansieringsgrad PoM	61%	71%	68%	66%	66%	64%	66%	66%	66%
Självfinansieringsgrad MB	65%	73%	68%	66%	63%	65%	69%	69%	69%
<i>Livsmedelskontroll</i>									
Intäkter	25,2	31,1	31,2	31,9	35,7	36,8	36,8	36,8	36,8
Kostnader inkl. OH	34,9	38	36,7	38	42,8	43,7	43,7	43,7	43,7
Självfinansieringsgrad Livs	72%	82%	85%	84%	83,5%	84%	84%	84%	84%
MHN tillsyn	68%	77%	75%	73%	72%	73%	75%	75%	75%

* I full overhead ingår förvaltningsledning, verksamhetsstöd och gemensamma kostnader. Plan 2014-2016 inkluderar inte lönekostnadsökningar och eventuella taxehöjningar.

2.2 PROGRAMVERKSAMHET

Klimat och energiarbetet

Färdplanen för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 visar att det är möjligt att nå ett fossilbränslefritt Stockholm, men att stora insatser krävs inom flera sektorer samt ett samlat arbete inom staden och samverkan med externa aktörer. Under 2014 behöver ett omfattande analysarbete påbörjas för att ta fram underlag för nytt utsläppsmål efter nuvarande mål t.o.m. år 2015, 3,0 ton/inv. Det mesta av detta arbete klarar förvaltningen med egna resurser men för vissa specialberäkningar behövs konsultstöd.

Energicentrum utgör stöd för arbete med energieffektiviseringar och solenergiproduktion inom stadens egna verksamheter, främst inom byggnadsbeståndet och kan bidra till att finna finansiella stöd från EU (ett nytt program för EU-medel, Horizon 2020, öppnas 2014) eller andra. Detta arbete behöver stärkas med konsultmedel framför allt för att söka EU-medel. En ökad satsning på solenergi i stadens egna verksamheter förväntas.

Av Färdplan 2050 framgår att arbetet måste intensifieras för att kunna nå klimatmålen. Inte minst gäller detta t.ex. privata fastighetsägare som står för 85 % av fastigheterna i staden och där det finns en stor potential för effektiviseringar av energianvändningen. För att nå denna grupp måste staden vara pådrivande och för detta kommer att behövas resurser. I viss mån kan extern finansiering från centrala myndigheter eller EU underlätta. Samverkan med privata fastighetsägare sker inom ramen för den lokala energi- och klimatrådgivningen i Stockholm. Förvaltningen har tecknat en avsiktsförklaring om samarbete kring energieffektiviseringsfrågor med branschorganisationen Fastighetsägarna Stockholm. Förvaltningen deltar även i det nybildade C40-nätverket Private Sector Building Energy Efficiency Network vars syfte är att stärka städernas samarbeten med privata fastighetsägare.

Kommunikation av klimatfrågan med invånare och verksamma inom staden fortsätter inom Klimatsmarta stockholmare samt genom information på www.stockholm.se. Inom Klimatsmarta stockholmare undersöks möjligheten att söka externa projektmedel med motfinansiering inom ram för att öka effekten av stadens satsningar på kommunikation av klimatfrågan.

I budget för 2013 framgår att "Kommunstyrelsen samordnar stadens klimatanpassningsarbete i samråd med berörda nämnder och styrelser, såsom miljö- och hälsoskydds nämnden". Inom staden behöver arbetet med klimatanpassning intensifieras och en arbetsgrupp ledd av SLK har tillsatts. En förvaltningsövergripande sammanställning behöver göras av vilka underlag som finns framtaget inom olika förvaltningar och användbarheten behöver ses över. Miljöförvaltningens roll här är att bidra med de naturvetenskapliga underlagen som ställs till SLK:s förfogande i sitt arbete med en gemensam fakta- och underlagsbas. Dessa kan därefter användas för att utarbeta riktlinjer och strategier inom olika sakområden som t ex stadsplanering. Under 2013 kommer IPCC fastställa nya utsläppsscenarioer och ett av IPCC:s möten kommer att hållas i Stockholm. Vidare kommer ny forskning att publiceras under året och debatter om olika forskningsresultat om utsläppsnivåer och förväntade klimateffekter är att vänta. Detta ställer Stockholm i blickfånget och intresset ökar för stadens klimatanpassningsarbete.

Kemikaliearbetet

Under 2013 arbetar förvaltningen med att ta fram ett förslag till kemikalieplan för Stockholm, vilket är en handlingsplan för hur staden ska uppnå de kemikalierelaterade mål som nämns i miljöprogrammet. Kemikalieplanen kommer i likhet med nationella myndigheter att lägga stor vikt vid kemikalier i barns vardag exempelvis ftalater (mjukgörare i t.ex. plastleksaker och golv) och bromerade flamskyddsmedel. Syftet med kemikalieplanen är att visa på de möjligheter och utmaningar som finns i arbetet mot ett giftfritt Stockholm samt att föregå som ett gott exempel nationellt och internationellt. Som ett första steg i arbetet med kemikalieplanen föreslås en ny stödfunktion för kemikaliekraV i upphandling med placering på miljöförvaltningen. Även i övrigt arbete med genomförandet av planen kommer sannolikt miljöförvaltningen att ha en betydande roll för stöd, råd, uppföljning och sakkompetens. För att tydliggöra att stödfunktionen ska komma alla verksamheter i staden till del, föreslås en strategisk satsning på ett nytt kemikaliecentrum på miljöförvaltningen, i analogi med befintligt energicentrum.

Stockholms kemikalieforum ska utvecklas för att nå ut till fler företag inom handeln och för att nå även andra aktörer, med syftet att ge stöd åt företagen i att minska spridningen av oönskade kemiska ämnen i staden.

Miljöbilar

Hållbara transporter är avgörande för att klara stadens luftkvalitets- och klimatmål. Färdplan 2050 har visat på behovet av en fossilfri fordonsflotta, vilket betyder att inga fossildrivna bilar bör säljas efter år 2030. I sammanhanget kan noteras det svenska nationella målet om att vi redan till år 2030 ska ha uppnått en fossiloberoende fordonsflotta. Kommunfullmäktige har i februari 2013 beslutat om en ny miljöbilsdefinition med skärpta regler för vad som är att betrakta som en miljöbil. Staden måste öka ambitionsnivån i miljöbilsatsningarna för att nå uppsatta mål.

- Staden behöver fokusera ytterligare på elbilsarbetet. Under år 2013 lanseras på allvar laddhybridbilarna. Bilar som kan köra 2-6 mil på el och dessutom har en förbränningsmotor på bensin/diesel att använda vid längre körsträckor. Utmaningen blir att se till att laddhybridbilarna kör på el i så stor utsträckning som möjligt. För att lyckas med detta krävs med fler publika laddmöjligheter för eldrivna fordon. Det behövs möjlighet till provkörning av elbilar och laddhybrider för att användarna ska förstå hur bra dessa är och hur väl de fungerar.
- Det behövs mer biogas till regionen och det är viktigt med information om etanol för att öka förståelsen för att etanol är ett bra biodrivmedel som behövs. Incitament för miljöbilar/supermiljöbilar/elbilar är viktigt för att kompensera för det ofta mycket höga inköpspriset och uppmuntra rätt bilval. Ett nytt EU-direktiv som ställer krav på offentliga aktörers fordon tillsammans med den nya miljöbilsdefinitionen innebär ett ökat behov av rådgivning till förvaltningar och bolag med flera som ska hitta rätt i utbudet av bilar.
- Lastbilstransporterna ökar och staden behöver titta på strategier och verktyg för att minska miljöpåverkan från dessa. Ett förvaltningsövergripande arbete med återanvändning av massor vid olika anläggningsarbeten i syfte att minska dessa omfattande masstransporter är ett led i detta.

Miljöfrågor i fysisk planering

Stadens kraftiga tillväxt med en målsättning att till 2030 bygga 100 000 bostäder innebär att efterfrågan på miljöförvaltningens kompetenser kommer att vara fortsatt stor. SBK:s plantaxa innefattar ännu ej miljöförvaltningens deltagande i planeringen. För att motsvara förväntningar från exploatörer och planerare om fortsatt aktivt deltagande bör plantaxan ändras. Om nämndens deltagande inte finansieras innebär det att detta strategiskt viktiga område inte kan prioriteras från nämndens sida.

Förutom det reguljära arbetet med framtagande av planeringsunderlag för miljö- och hälsofrågor för detaljplaner och yttranden över planremisser som SBK tar fram, pågår ett omfattande ”utvecklingsarbete”, bland annat inom buller i planering mm. Inom miljöprofilområdena, som har gått in i en mer intensiv genomförandefas under 2013, förväntas nämnden bidra med planeringsunderlag och aktivt ingå i olika arbetsgrupper för energi, transporter, m.fl. områden inom hållbart stadsbyggande i den särskilda organisation som ställts upp för projektet och som tillsammans motsvarar drygt en årsarbetskraft.

Buller

Under år 2013 pågår ett omfattande revideringsarbete på både statlig och lokal nivå om riktlinjer för buller i planeringen. Detta gäller för studentbostäder och inte minst buller från verksamheter såsom externt industribuller. I fortsättningen torde detaljplaner innefattande industribuller därför komma att kräva betydligt mer utförliga analyser och därför mer arbete för miljöförvaltningen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsammans med flera nämnder, bl.a. stadsbyggnadsnämnden, föreslagit ett nytt förhållningssätt till industribuller i planeringen. Förhållningssättet kan öppna upp för ett ökat byggande utan att äventyra en god ljudnivå.

Vattenarbetet

Miljöförvaltningens arbete fortsätter med framtagande av en handlingsplan för att uppnå god ekologisk och kemisk status i stadens vattenområden till år 2021. Handlingsplanen föreslås ersätta nuvarande vattenprogram som gäller 2006-2015 och innebär en tydligare fokusering på vattenkvalitet och operativa åtgärder. Målet är att stadens nya handlingsplan på ett tydligt sätt ska integreras i Vattenförvaltningens sexåriga planeringscykler, och innehålla konkreta åtgärder för att uppnå beslutade miljökvalitetsnormer för ytvatten och grundvatten. Framtagandet av åtgärdsförslag ska ske i nära samarbete med de regionala vattensamarbeten som berör Stockholms vattenförekomster, såsom Bällstaån, Igelbäcken, Brunnsviken, Tyresån och Mälaren och kustvattnet. Klimatförändringarnas förväntade effekter på vattenkvaliteten ska analyseras i handlingsplanen.

Bällstaån har sämst status av stadens vattenförekomster. För att trygga en långsiktig finansiering av projektledning, övervakning och gemensamma åtgärder kommer samarbetet kring ån att utvecklas genom upprättande av avtal mellan ingående intressenter inom åns avrinningsområde. Som huvudansvarig för samordning av arbetet kring Bällstaån behöver miljöförvaltningen under kommande år avsätta särskilda resurser för denna vattenförekomst.

Från och med 2012 medverkar miljöförvaltningen aktivt i Mälarens vattenvårdsförbund. Förbundet har ambition att stödja medlemskommunerna i genomförande av åtgärder för att förbättra Mälarens vattenkvalitet. Under kommande år kan Stockholms stad, utöver medlemsavgiften, behöva bidra med medel till gemensamma projekt som bidrar till att de delar av Mälaren som ligger inom stadens gränser får förbättrad vattenstatus.

Revideringen av Stockholms dagvattenstrategi slutförs under 2013. Strategin kommer att innehålla mål, riktlinjer och arbetssätt för hur staden ska arbeta med dagvattnet, dels för att uppnå en hållbar dagvattenhantering vid ny- och ombyggnad och dels för hur arbetet med åtgärder i befintlig miljö ska prioriteras. Bland annat tydliggörs att lösningar för omhändertagande av dagvatten måste komma in så tidigt som möjligt i planprocessen och att åtgärder i befintlig miljö prioriteras där de gör mest nytta. Tillsynen behöver komma in på ett tydligare sätt i detta arbete. Dagvattenstrategin ska integreras i Handlingsplanen för god vattenstatus.

Miljö- och hälsoutredningen

Miljö- och hälsoutredningen ska utvecklas så att utredningen på ett mer konkret sätt belyser vilka frågor som tillsammans med lagkrav är särskilt viktiga för respektive tillsynsområde. Tillägg med hälsoskyddsaspekter kommer att arbetas in i nuvarande utredning för att visa på hela nämndens arbetsområden och dess risker. Utredningen är dessutom ett viktigt underlag i framtagandet av stadens nya miljöprogram för 2016-2019.

En femte medborgarenkät ”Miljö och miljövanor i Stockholm” genomförs 2013 i den följd av medborgarenkäter med miljöfokus som genomförts vart tredje år sedan 2001. ”Miljö och miljövanor i Stockholm” är bland annat betydelsefull för att kunna följa upp flera av målen i stadens miljöprogram. Enkäten är ett viktigt instrument i arbetet med att lyfta fram stockholmarnas stöd för och syn på nödvändiga prioriteringar och åtgärder inom miljöområdet. Medborgarenkäten trycks och redovisas våren 2014.

Regionalt, nationellt och internationellt samarbete

Miljöförvaltningen deltar i antal internationella samarbetsorganisationer varav t.ex. kan nämnas EUROCITIES Environment Forum, i arbetsgrupperna Noise, Water och Air Quality Climate Change Energy Efficiency. Genom EUROCITIES kan staden påverka strategiska EU-dokument och EU-direktiv. Miljöförvaltningen har ökat sitt engagemang i EUROCITIES genom att verka som ordförande för arbetsgruppen Green areas and biodiversity samt genom deltagande i fler arbetsgrupper. Den 12-14 juni 2013 står Stockholm stad värd för EUROCITIES Environment Forummöte och tillhörande arbetsgruppsmöten. Förvaltningen deltar även i ett antal regionala samarbeten och ser en utveckling mot ökat regionalt samarbete och ökad regionalt samordning.

2.3 MILJÖÖVERVAKNING

Miljöövervakning av vatten, gifter och biologisk mångfald

Stadens ytvattenförekomster kommer efter föreslag från Vattenmyndigheten att utökas från 10 till 24. För varje vattenförekomst kommer miljökvalitetsnormer för ekologisk och

kemisk status att fastställas och mer detaljerade åtgärdsprogram är att vänta. Detta innebär att staden kommer att få ökade krav på åtgärder i befintlig miljö och i samband med exploatering. Väl underbyggd kunskap om tillståndet i ytvattenförekomsterna gör att staden kan undvika att orimliga krav ställs på vattenkvaliteten. Felaktigt satta miljökvalitetsnormer kan vara ett hinder i utvecklingen av staden. Miljöförvaltningen besitter ovärderlig kunskap i arbetet med att bygga upp underlag för miljökvalitetsnormer för vatten, i likhet med det arbete som SLB-analys under en lång tid har bedrivit när det gäller arbetet med miljökvalitetsnormerna för luft.

Nuvarande övervakning av biologiska och kemiska kvalitetsfaktorer utförs i befintliga och i några tillkommande vattenförekomster. För att få en mer heltäckande bild av ekologisk och kemisk status i tillkommande vattenförekomster behövs en resursförstärkning. Resultaten av övervakningen behövs för rättvisande bedömningar av ekologisk och kemisk status i stadens ytvatten och för identifiering operativa åtgärder samt för uppföljning av genomförda åtgärder.

Miljögiftsövervakningen av några av vattendirektivets prioriterade ämnen som påbörjades under 2009, bedrivs fortlöpande. En fördjupning av övervakningen utförs 2013. Fördjupningen är ett viktigt underlag för den revidering av övervakningsprogrammet som planeras för 2014. Föroreningar i trafikdagvatten är en viktig källa till påverkan på stadens vatten. Utredning och kartläggning av föroreningsspridning via dagvatten behöver därför prioriteras.

Under 2013 tas ett förslag till ett program för kontinuerlig övervakning av stadens biologiska mångfald och ekosystemtjänster fram. Genomförandet av programmet kommer att starta 2014. Karteringar och analyser ger kunskapsunderlag till fysisk planering, tillsyn och miljöförbättrande åtgärder samt data till uppföljning av bland annat miljöprogrammet. Förvaltningen deltar i regionalt och internationellt samarbete för utveckling av olika uppföljningsverktyg inom området.

Under 2013 avslutas arbetet med att ta fram en gemensam lagringsmiljö för miljöförvaltningens mätdata och implementeringen av dess framtida förvaltning påbörjas. Enligt förordningen om geografisk miljöinformation (SFS 2010:1770) ska informationsansvariga myndigheter senast december 2013 ha gjort geodata och geodatatjänster rörande miljöinformation tillgängliga för alla (öppen data). Staden är inte utpekad som informationsansvarig men hanterar stor del av den miljöinformation som efterfrågas. Staden ska därmed kunna erbjuda de informationsansvariga myndigheterna tillgång till geografisk miljöinformation och datatjänster. Stadens satsning på öppen data och en ny gemensam plattform för geodata, e-GIS är led i genomförandet. Under förutsättning att resurser och medel avsätts kommer databasen kunna svara upp mot den ökade efterfrågan på aktuella och kvalitetssäkrade miljödata från staden, övriga myndigheter och externa aktörer.

Luftövervakning

År 2013 övervakar SLB-analys luftkvaliteten i Stockholm stad, Stockholms län, Uppsala län och Gävleborgs län. Under år 2014 pekar allt på att samverkansområdet kommer att utökas till att även omfatta Södermanlands län.

Arbete som syftar till att öka kunskapen om luftföroreningars hälsoeffekter kommer att bibehållas på hög nivå under 2014-2016. Utvecklingen och forskningen fokuserar på att belysa hur förändringar i stadens utformning och trafiklösningar, demografi och klimat, liksom vägval kring energi och miljöpolitik påverkar luftkvaliteten. Syftet är att öka kunskapen om framtida exponeringssituationer och hälsokonsekvenser i ett mångvetenskapligt perspektiv, genom användning av bästa möjliga modeller och data. Vidare så kommer förvaltningen att bl.a. studera carcinogena och inflammatoriska samverkans effekter inducerade av luftpartiklar. Resultaten kommer förbättra riskbedömningen för polycykliska aromatiska kolväten (PAH) och partiklar i luft. Att väga in samverkans effekter är centralt i diskussionerna om förändrade alternativt nya gränsvärden för luft. All forskning om luftföroreningars hälsoeffekter sker i nära samarbete med miljömedicinska forskare. Utöver ovanstående fortsätter arbetet med att utvärdera åtgärders effekter på luftkvaliteten. Likaså ser efterfrågan på förvaltningens tjänster i samband med bostadsexploatering och infrastrukturprojekt ut att vara fortsatt hög. Däremot har antalet utredningar i samband med kraft- och värmeproduktion minskat. De extra pengar som tilldelades SLB-analys under år 2013 för utveckling av modeller kommer att effektivisera beräkningsförfarandet och förbättra beräkningsmodellerna vilket svarar upp mot en ökande komplexitet i frågeställningarna kring effekter på luftkvalitet.

Vad gäller mätuppdragen så har efterfrågan ökat de senaste 2 åren, instrument och personalresurser utnyttjas till fullo. Det finns inget som tyder på att mätuppdragen ska minska i omfattning de närmaste åren. SLB-analys står däremot inför ett kommande problem vad gäller mätinstrument för partiklar (PM10). Enligt lagkrav ska mätningar utföras med godkända instrument senast 11 juni 2013. SLB-analys har äldre mätinstrument som inte tillverkas längre och därmed har inte leverantören sökt godkännande för modellen som används. SLB-analys har 12 partikelinstrument som inte är godkända. Under år 2012 tog SLB-analys själva initiativet och genomförde ett referensmätningstest med syfte att försöka få befintliga partikelinstrument godkända. Två av de befintliga partikelinstrumenten mätte parallellt med referensinstrument och klarade med god marginal att hålla sig inom tillåten avvikelse. Genomfört test uppfyller däremot inte EU:s krav på utförande när instrument ska godkännas som likvärdiga med referensmetod. Enligt EU:s krav ska fyra test utföras på olika platser och på olika tider på året vilket inte kunde uppfyllas inom gällande tidsram. Naturvårdsverket undersöker under mars 2013 möjligheten att ge befintliga instrument ett tidsbegränsat godkännande för år 2013 alternativt t o m år 2014 och eventuellt förknippa det med fortsatta krav på ekvivalenstester mot referensmetod. Det är dock juridiskt oklart om detta är möjligt. Framtida användning av befintliga instrument därmed högst osäker. Officiellt beslut från Naturvårdsverket väntas tidigast i slutet på mars år 2013.

2.4 KOMMUNIKATION

Genom Miljöbarometern redovisar förvaltningen information om miljötillståndet i Stockholm. Webb tjänsten har kring 3500 unika besökare per månad. Webbplatsen uppdateras kontinuerligt med ny information om stockholm miljö. Under 2014 bör särskilt följande områden utvecklas.

- Datautbyte med miljödatan för att möjliggöra att data från Miljöbarometern görs tillgänglig som öppen data.
- Datautbyte med miljödatan för att möjliggöra publicering av GIS-data från Miljöbarometern.
- Anpassa redovisningen av vattenåtgärder och vattenstatus utifrån arbetet med Handlingsplanen för god vattenstatus.
- Presentera resultat från tillsynen, exempelvis radonkartläggningar och andra tillsynsområden inom hälsoskydd.

Tydligare och enklare information till allmänheten och företag kommer att utvecklas i linje med det Klarspråksarbete som pågår. Förvaltningens information på webben, i broschyrer och på fakturor utvecklas i ett förvaltningsövergripande "Klarspråksprojekt". Om informationen är komplett och begriplig innebär det bättre service till företagare och medborgare. Det innebär också effektivare administration om färre ringer, skriver och mailar för att få kompletterande information och behöver få texter förklarade.

Stadens webbplats kan i högre utsträckning än idag användas för att redovisa resultatet av miljö- och hälsoarbetet. Bl.a. kan uppgifter från tillsynens av fastigheter, återvinningsstationer och restauranger göras tillgängliga.

Det finns ett behov av att genom kommunikationsinsatser skapa en medvetenhet och kunskap om vad en sund inomhusmiljö innebär samt upplysa om vilket ansvar miljöförvaltningen har i detta sammanhang. Det är också viktigt att nå ut med information till fastighetsägarna om vad de har för ansvar för en god inomhusmiljö och vad som är miljöförvaltningens ansvar.

2.5 STRATEGISKA PERSONALFRÅGOR

Om förvaltningen får mindre resurser pga. vikande tillsynsintäkter inom något område, mindre budgettilldelning eller mindre projektmedel är strategin i första hand att kompensera detta med ökade tillsynsintäkter där det är möjligt. Målet är att inte säga upp personal. Det kräver att personalen är beredd att byta arbetsuppgifter och att förvaltningen använder tillsvidareanställd personal istället för att anställa vikarier.

Avgörande för förvaltningens möjlighet att klara uppdraget är förmågan att rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens. Förvaltningen kan erbjuda spännande arbetsuppgifter, goda utvecklingsmöjligheter och flexibla arbetstider. Förvaltningen har fått pris för sitt jämställdhetsarbete och strävar efter att fortsätta vara en bra arbetsplats för alla, inte minst småbarnsföräldrar.

Miljöförvaltningens mål är att vara en arbetsplats som erbjuder ett inspirerande ledarskap, en god arbetsmiljö och en löneutveckling kopplad till prestation. Det är viktigt att nämnden inte tappar i relativt löneläge jämfört med andra kommuner vilket skulle kunna innebära en ökad personalomsättning och därmed ge avbräck i verksamheten. Förvaltningen har idag inga problem med hög personalomsättning.

2018 ska förvaltningen flytta till Söderstaden vid Globen. Söderstaden har ett bra kollektivtrafikläge men saknar anslutning till pendeltåg och fjärrtåg vilket kan påverka förvaltningens möjlighet att behålla och rekrytera medarbetare. Positivt är att förvaltningen får nya moderna lokaler med bättre arbetsmiljö.

Förvaltningen ska erbjuda utvecklingsmöjligheter för alla anställda t.ex. genom att utveckla alternativa karriärvägar i form av branschansvar och expertfunktioner samt öka möjligheten att byta arbetsuppgifter inom förvaltningen. Kompetensutveckling kan också ske genom ökat och stärkt internt samarbete och utbytet mellan olika avdelningar samt genom att erbjuda fortbildning inom förvaltningens olika verksamhetsområden. Under 2014 skulle en särskild utbildningssatsning behöva genomföras pga. ny lagstiftning, bl.a. IED direktivet och REACH.

Sjukfrånvaron ska hållas på en fortsatt låg nivå genom satsningar på hälsofrämjande aktiviteter och systematisk uppföljning av både lång- och korttidsfrånvaro. Företagshälsovården ska anlitas för att förebygga och tidigt vidta åtgärder vid tecken på ohälsa.

Förvaltningen har en treårsplan för jämställdhet och mångfald där det finns delmål och aktiviteter. I planen framgår hur förvaltningen ska arbeta mot samtliga diskrimineringsgrunder och t.ex. anpassar arbetsuppgifter och arbetsplats till personer med funktionsnedsättning.

Arbetsmiljökonsekvenserna av att medarbetarna blir allt mer uppkopplade och mobila ska studeras närmare. Gränserna mellan arbete och fritid blir mindre tydliga vilket medför både för- och nackdelar.

Tabellen nedan visar utvecklingen av antalet anställda på förvaltningen sedan 2009 med en bedömning av utvecklingen för 2014- 2016. År 2009-2012 avser läget vid slutet av respektive år, 2013 avser läget i februari.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tillsvidareanställda	186	189	197	209	212	211	211	210
Tidsbegränsat anställda	20	23	26	10	15	15	15	15
- varav vikarier	8	14	11	3	4	4	4	4
Summa	206	212	223	219	227	226	226	225

Observera att antal anställda ej behöver betyda heltidsanställningar. Tabellen ovan innefattar alla typer av tjänster, till skillnad från tabellen över årsarbetare inom tillsyn (sid 7). Årsarbetare innebär att man räknar ihop totala antalet arbetade timmar av alla arbetstagare på en arbetsplats. Har man till exempel två personer som arbetar halvtid utgör de tillsammans en årsarbetare.

Ny lagstiftning, bl.a. IED direktivet och REACH ställer höga krav på att fortbilda tillsynspersonalen. Här skulle behövas en särskild satsning under 2014.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Nämnden har år 2013 en nettobudget på 81,2 (inkl tillstyrkt budgetjustering om 1,2 mnkr). Denna nivå har uppnåtts efter en neddragning från 111,0 miljoner år 2006 till 57,9 mnkr år 2009. Fr.o.m. 2010 har det skett en viss ökning av nettobudgeten pga. uppdrag från Kf och verksamheter som tidigare var projektfinansierade har delvis inarbetats i nämndens budget (klimatarbete, Energicentrum, vattenarbetet).

Satsningar 2013 utgörs av: medel för databas för miljöinformation (1,4 mnkr år 2013), information till fastighetsägare/regelförenklningar (1,5 mnkr), utveckling av luftkvalitetsmätningar (2,0), kartläggning av historiskt förorenade områden (1,0 mnkr) och beviljade resurser för att bidra till ökad effektivitet i bostadsproduktionen genom hantering av frågor om buller och dagvatten (1,2 mnkr).

De nya medel som nämnden tilldelats i budgeten för 2013 är inte nivåhöjande utan är ett tillägg som endast gäller under ett år. Det innebär att nämnden har en nettobudget om 74,1 mnkr 2014 jämfört med 81,2 mnkr för 2013. Dessutom tillkommer betydande kostnader för IT-utveckling, drift och underhåll. Därför måste verksamheten anpassas till den lägre nivån.

I första hand bör det klaras genom att förvaltningen utan ytterligare resursförstärkningar ökar tillsynsintäkterna. Det finns från miljösynpunkt ett visst sådant utrymme eftersom det vore önskvärt att öka den förebyggande tillsynen på miljöbalkområdet. Man kan dock inte räkna med att en anpassning till nivån i flerårsbudgeten skall kunna ske enbart genom intäktsförstärkningar. Efter nämndens effektiviseringsarbete under framför allt 2007 och 2008 när nettobudgeten halverades jmf med 2006, finns det inte något stort utrymme för ytterligare effektivisering. För att nå nivån för 2014 såsom den anges i budgeten måste därför – om ytterligare medel inte tilldelas nämnden i budgeten för 2014 - avveckling av vissa verksamheter ske.

Faktorer som kan påverka de ekonomiska förutsättningarna är:

Tillsynsområdet som alltid har en ekonomisk påverkan genom ändrade reglerverk och tillsynsområdenas utveckling. Intäkterna från värmepumpar och PCB minskar för varje år. Möjliga ökningsar av intäkterna är beroende av ändringar av regelverk där förvaltningen idag inte vet utgången.

Inom projekt och programverksamheten förutses minskade projektbidrag till Hållbara Järva (upphör år 2015), elbilsupphandlingen upphör i oktober 2014, projekt Cleantruck upphör 2014. Detta innebär en minskning av omslutningen om cirka 9,0 mnkr. Dessutom saknas beslut om fortsatt statlig finansiering av energirådgivningen och arbetet med energieffektivisering fr.o.m. 2015 (1,7 mnkr).

De administrativa systemen får ökade kostnader inkl. de gemensamma IT-kostnaderna och kostnaden för e-tjänster. De kommande stora utgifterna på It-sidan kräver en finansiering som nämnden inte har idag. Till skillnad mot andra förvaltningar har nämnden specifika IT-miljöer och program som är nödvändiga eller är en förutsättning för utvecklingen av verksamheten. Hit räknas drift, förvaltning och vidareutvecklingen av miljödatabasen, implementering av Ecos 2 med tillhörande integrationer av e-tjänster och i förhållande till Agresso, införandet av ny teknik i tillsynsarbetet, t.ex. I-pads med

koppling till Ecos. Miljödatabasen slutförs under 2013 varefter det uppstår kostnader för systemförvaltningen/drift och systemutveckling inkl koppling till GIS för en bra presentation av data. Vid denna tidpunkt är det svårt att närmare uppskatta storleken på kostnaderna.

Tabellen nedan visar idag kända förändringar dvs. konsekvenserna av att finansiering från Kf bortfallet under 2014 inom tillsyn, luftmätning och miljöövervakning (miljödatabas) samt minskning av intäkter/kostnader inom PCB-tillsynen om 0,5 mnkr. Härutöver sker saker på både kostnads- och intäktssida som är svårare att förutse och uppskatta och tas därför inte med. Ett sådant område kan t.ex. vara en utökning av området kemikalietillsyn och ytterligare minskning av intäkter från värmepumpansökningar och ökning av IT-kostnaderna.

	VB 2008	VB 2009	VB 2010	VB 2011	VB 2012	Budget 2013	Plan 2014**
<i>Intäkter</i>							
Plan och miljö	22,2	22,9	22,2	20,2	20,8	23,8	23,3
varav miljöbilsprojekten	7,2	6,9	4,3	2,8	3,6	7,8	7,8
Hälsoskydd	18,9	21,6	20,9	21,9	21,5	24,2	25,7
Livsmedelskontroll	26,3	31,0	31,2	31,9	35,7	36,7	36,7
Miljöövervakningen, SLB mm	7,1	7,5	9,5	8,5	8,6	7,6	7,6
FC, Verksamhetsstöd, IT-projekt, MSL	3,0	5,3	4,0	2,0	2,7	1,4	1,4
Miljömiljarden, KLIMP, Järva, Energirådgivning, c/o City *	17,4	19,8	3,6	5,4	3,8	5,5	5,5
Summa intäkter	94,9	108,1	91,4	90,0	93,1	99,3	100,3
<i>Kostnader</i>							
Plan och miljö	37,5	40,5	39,8	44,8	50,2	52,7	50,7
-varav miljöbilar	12,4	14,0	10,3	11,1	13,8	16,4	16,4
Hälsoskydd	21,6	23,3	24,7	27,0	27,7	29,2	29,2
Livsmedelskontroll	30,7	30,1	29,5	31,2	35,4	35,7	35,7
Miljöanalys	11,7	9,1	10,8	9,9	12,2	12,8	11,2
SLB-analys	9,3	10,7	10,6	12,6	12,5	12,8	10,8
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, gemensamma kostnader, MSL	29,2	32,5	34,2	30,9	30,9	31,7	31,2
Miljömiljarden, KLIMP, Järva, Energirådgivning, c/o City *	17,1	19,4	3,6	6,4	3,8	5,5	5,5
Summa kostnader	157,1	165,6	153,2	162,8	172,8	180,5	174,4
Netto	62,2	57,5	61,8	72,8	79,7	81,2	74,1

* Noteras kan att för vissa tidigare externt finansierade projekt har finansieringen övergått till anslagsfinansiering från och med 2011. Detta gäller bland annat projektet Klimatsmarta stockholmare som tidigare finansierades via KLIMP.

** Plan 2014 inkluderar inte lönekostnadsökningar och eventuella taxehöjningar

I tabellen ovan har kostnadsminskningen år 2014 i första hand lagts där förvaltningen har haft tillfälliga budgetmedel år 2013. De planerade kostnadsminskningar inom miljöövervakningen för utveckling av miljödatabas (1,4 mnkr) är lättare att hantera än minskning av medel för tillsyn och myndighetsutövning (5,7 mnkr). Beslut om vilka verksamheter som konkret påverkas till följd av en eventuell minskning av budgettilldelningen år 2014 kommer att fattas först när kommunfullmäktige har fastställt budget för 2014. Inom ramen för den kostnadsminskning som är prognostiserad för verksamhetsstöd och gemensamma kostnader innefattas också en kostnadsökning på IT-sidan som måste kompenseras på annat sätt.

3.1 DRIFT

Nämnden ser idag ett antal faktorer som kan påverka de ekonomiska förutsättningarna men omfattningen är så osäker att belopp inte tas upp i beräkningen av budget 2014.

Tillsynsområdet har alltid en ekonomisk påverkan som måste hanteras. Inom miljöbalkens områden kan bl.a. pekas på följande områden:

- I takt med att PCB-fastigheterna saneras minskar intäkterna.
- Som tidigare nämnts kommer intäkter från tillståndsgivning av värmepumpar att minska.
- Om tillsynsansvaret övertas över företag som släpper ut kemiska produkter på marknaden, de s.k. primärleverantörerna kan detta medföra att ett relativt stort antal tillsynsobjekt tillkommer. Trots förslag från KemI att tillsyn inte ska överlåtas kan detta ännu inte uteslutas.
- Efter Mark och miljööverdomstolens klargörande att energianvändning och energieffektiviseringen ska omfattas av nämndens tillsyn (inkl. fastighetsägare) öppnas möjlighet till utökad verksamhet på detta område.

Inom projekt och programverksamheten sker också förändringar som kan få ekonomisk betydelse. Det finns flera projekt som avslutas under åren 2014 – 2015 och nämnden har ännu inte fått nya projekt godkända. Däremot är nämnden med i förhandlingarna om flera projekt. Inom energirådgivningen finns inget beslut om fortsatt statlig finansiering efter 2014. Därutöver finns en ökad efterfrågan på förvaltningens deltagande i den fysiska planeringen för att bidra i de svåra avvägningar som behövs för att hitta framkomliga vägar för stadens fortsatta utveckling, tillväxt och miljöprofilering. Det kommer att bli svårt motsvara efterfrågan på förvaltningens deltagande om nämnden inte får en finansiering av detta område.

Nämndens IT- och administrativa system inkl. e-tjänster, blir allt fler och får ökade kostnader för drift. Bl.a. förutses ökade kostnader för:

- Stadens gemensamma IT-kostnader som nycklas ut, ökar för varje år och kan inte påverkas av nämnden.
- Ökade driftkostnader kan förutses för e-arkiv, e-dok, GIS-system, miljödatabasen (systemförvaltning och drift).
- Införandet av mobila IT-redskap såsom I-pads med uppkoppling till Ecos m.fl. för både investeringsutgifter och ökade driftkostnader.
- Nämnden har ett antal e-tjänster i drift som medför kostnader för underhåll och drift. Ofta krävs också vidareutveckling för att få den effektiviseringseffekt som eftersträvas.

3.2 INVESTERINGAR

Senaste den 11 juni år 2013 ska mätningar av luftföroreningar ske med godkända instrument. SLB-analys har 12 partikelinstrument som instrumenttillverkaren ej sökt godkännande för eftersom de inte tillverkas längre. På eget initiativ under år 2012 har SLB-analys utfört ett test och jämfört befintliga instrument med referensinstrument och utfallet visade på god överensstämmelse. Enligt EU-direktivet räcker det inte med ett test för att få instrumentet godkänt som likvärdigt. Naturvårdsverket ser över den juridiska möjligheten att trots det ge ett tidsbegränsat godkännande. Besked väntas i mars/april 2013. Godkänns inte instrumenten uppstår ett stort investeringsbehov.

Ett nytt partikelinstrument kostar mellan 300 – 500 tkr. Investering av nya partikelinstrument kommer att kosta totalt ca 3-4 mkr beroende på instrumentval. Avskrivs instrumenten under 3 år uppstår en kostnad på ca 1,3 mkr per år under 3 år.

4. Övriga redovisningar

Allmänt ökad IT-användning

Den allmänna utvecklingen mot ett allt mer utvecklat IT-stöd i arbetet fortsätter och blir allt mer komplext. Kraven på utveckling kommer både internt men beror också på externa krav och omständigheter. Det står klart att de närmaste åren kommer att ställa stora krav på resurstillskott i form av kompetens och ekonomi för utveckling och förvaltning av IT-system.

Ecos 2.0

Förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos kommer att genomgå stora förändringar under 2014 genom övergång till nya Ecos vilket blir det största IT-projektet på över tio år. Resurser kommer att behövas för projektledning och kompetens inom systemintegration och databasadministration. Övergången kommer att ske under början av 2015 och får inverkan på teknik, administration och arbetssätt. Sammanfattningsvis innebär övergången att:

- Nya rutiner och arbetssätt behöver tas fram och läras in.
- Flera delprojekt med teknisk inriktning behövs för drift, integration med ekonomisystemet och integration med samtliga e-tjänster. Redan nu pågår en

utveckling av integrationen mot ekonomisystemet för att möjliggöra en bättre fakturering.

- Vid införandet av stadens nya ekonomisystem behövs ytterligare integration med Ecos.
- För utvecklingen av befintliga e-tjänster innebär införandet av nya Ecos en osäkerhet då det nya Ecos kan medföra nya eller ändrade arbetssätt vilket påverkar e-tjänsterna.

E-tjänster

Förvaltningens e-tjänster används allt mer och de behöver underhållas och vidareutvecklas för att motsvara dagens krav vilket kräver resurser. Bl.a. finns efterfrågan på utveckling av e-tjänsternas ekonomi- och kartkopplingar. Laneringen av nya Ecos 2.0 åren 2014 – 2015 kommer att ställa särskilda krav på att bygga om flertalet e-tjänster. Alternativt kan e-tjänster avvecklas och ersättas av andra tjänster. Nedan ges en mindre översikt för olika e-tjänster:

- Anmäl missförhållande, Trafikbuller och Livsmedelsinspektioner som bl.a. måste uppgraderas till nyare versioner av e-tjänsteplattformen.
- Värmepumpstjänsten behöver ses över med avseende på vilka plattformar och versioner av programvara som stöds.
- Vidareutveckling är önskvärd till exempel för att fånga upp olika typer av möjligheter till anmälan av missförhållanden på restaurang liksom prestanda för Registrering av livsmedelslokaler.
- Radontjänsten behöver uppdatera vilka uppgifter som visas upp.

Systemförvaltning av miljödatabasen och öppna data

Under 2013 pågår ett projekt som syftar till att samla miljödata i en gemensam databas som görs tillgänglig externa och internt. Databasen tillkommer efter krav från staden centralt att göra kommunens data tillgängliga för vidare bearbetning vilket i sin tur delvis grundas på EU-direktiv (PSI-direktivet och Inspiredirektivet). Databasen kommer att kräva fortlöpande drift, underhåll, utveckling och samt kontinuerligt arbete med data. För detta kommer det att bli nödvändigt med personal- och teknikresurser.

GIS-system

Behovet av geografisk information växer i betydelse pga. samhällsutvecklingen och att interna IT-system alltmer förutsätter miljödata, kartor och geodata. Det är angeläget att förvaltningen kan ta tillvara sitt intresse i stadens arbete med GIS och stödja användningen av GIS i olika typer av tillämpningar från appar och e-tjänster till IT-system och analysverktyg.

E-arkiv

Förvaltningens övergång till elektronisk ärendehantering leder till en intern effektivisering men kräver också ökade IT-resurser för drift, utveckling och förvaltning av IT-system.

EDok

Planen för införande av stadsgemensamt ärendesystem som den ser ut nu kan innebära att arbetet med någon typ av integration med Ecos2 kan behöva påbörjas i början av 2015 eller senare. Hur mycket arbete som krävs från förvaltningens sida i utvecklingsprojektet fram till dess är okänt. Förvaltningen förutsätter att E-dok avgränsas till att endast avse nämndärenden.

Mobilitet

Personalen kommer i ökad utsträckning att arbeta med trådlösa IT- och kommunikationsenheter som smarta telefoner, surfplattor och bärbara datorer. Det öppnar för möjligheter att sköta vissa arbetsuppgifter på distans. IT-verktyg för resfria möten introduceras successivt och kommer att ställa krav på mer resurser för teknikstöd och ökad IT-kompetens bland all personal.

PC-utbyte

En majoritet av förvaltningens användare kommer att få sina arbetsplatsystem (datorer) utbytt under sensommaren och hösten 2014. Detta är en stor logistisk process som kan innebära vissa störningar i den ordinarie verksamheten.

Arkiv

Före förvaltningens flyttning till nya lokaler om fem år, behöver uppskattningsvis 500 av de 700 hyllmeter handlingar, som nu finns i miljöförvaltningens centralarkiv, levereras till Stockholms stadsarkiv för långtidsförvaring. Handlingarna behöver då ordnas och förtecknas vilket beräknas kräva en heltidstjänst under 1,5 år. Detta kräver extra medelstilldelning. Dessutom kommer kostnaden för långtidsförvaringen hos stadsarkivet att öka.

UPPHANDLING OCH AVKNOPPNING AV VERKSAMHETER

Rollen som myndighet ger begränsningar i möjligheten att handla upp verksamheter och likaså möjligheten att avknoppa. Men det ökade antal tjänster som köps in torde ändå motsvara stadens intentioner att öka andelen upphandlad verksamhet.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

MHN:s lokalförsörjningsplan följer den disposition som föreskrivs i SLK:s anvisningar. Nämndens lokalbehov, sett till ytan, är relativt statiskt.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Behovet av administrativa lokaler påverkas främst av förändringar i omfattningen av verksamhetens uppdrag. Förvaltningen kommer att flytta till nya lokaler i Globenområdet år 2018. Då finns goda möjligheter att anpassa lokalerna till verksamhetens behov.

5.3 Kapacitet

Förvaltningen disponerar en yta om 4 592 kvm, varav 4 232 kvm är kontorslokaler, som är fördelad på cirka 200 anställda. I årshyran för lokalerna ingår tillägg för bränsle och kyla. Normalt brukar endast kallhyra räknas när hyran per kvadratmeter jämförs mellan lokaler. Till lokalerna kan man också räkna 14 parkeringsplatser och ett teknikutrymme på Fleminggatan som används främst som verkstad för mätverksamheten. Dessutom finns kylutrymme och arkiv. Härutöver finns en mindre lokal på Slakthus och saluhallsområdet för livsmedelskontrollens verksamhet. En möjlig kapacitetsökning av lokalerna skulle bestå i att flera anställda delar rum. Detta skulle vara ett mer realistiskt alternativ än kontorslandskap som är dyrt att införa. Svårigheten med detta är eventuella arbetsmiljöproblem.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

År 2013 planeras ingen förändring av lokalytan. Se ovan ang. nya lokaler vid Globen.

5.5 Kostnadsutveckling

Lokalkostnad är en av de största kostnaderna för förvaltningen, cirka 10,0 mnkr per år (kallhyra). Medräknas kostnader för lokalservice och lokalvård blir kostnaden cirka 12 mnkr. Förvaltningen betalar 2 100 kr/kvm i hyra.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Enligt anvisningarna ska redovisas hur en besparing om 10 % per år kan uppnås för administrativa lokalkostnader. En besparing i denna storleksordning bedöms dock inte som realistisk pga. fastighetens utformning samt tidshorisont till beräknat flytt och stora investeringskostnader för verksamhetsanpassning. En eventuell besparingseffekt skulle bli kortvarig pga. planerad flyttning. Pga. avtal kan en neddragning av lokalytan ske först fr.o.m. 2014 p.g.a. 9 månaders uppsägningstid. Det är mycket tveksamt om ett frånträde av lokaler skulle medföra en besparing för staden då det kan vara svårt att hitta nya hyresgäster och fastigheten ska renoveras/alt rivs.

En grov kalkyl utifrån de befintliga totala lokalkostnaderna (inkl tilläggstjänster) om 12 mnkr år 2013, visar att fr.o.m. 2014 skulle en 10 procentig besparing uppgå till 1,2 mnkr vilket motsvarar en lokalyta på 500 kvm, år 2015 cirka 1,1 mnkr med en minskad lokalyta på cirka 450 kvm och år 2016 cirka 970 tkr med en minskad lokalyta på cirka 400 kvm. Den disponibla ytan skulle därigenom minska från dagens 4 600 kvm till 3 250 kvm inkl tekniska utrymmen. Dessutom finns vissa mindre lokaler och utrymmen bl.a. på slakthusområdet som kan avvecklas. I första hand skulle detta åstadkommas genom att kontorsrummen används av flera personer (särskilt inspektörer som ofta är ute på fältet). En inbesparing av ytan med 500 kvm innebär att cirka 15- 20 rum skulle försvinna och lika många rum skulle behöva användas av flera personer. Detta påverkar kraftigt arbetsmiljön och framtvingar nödvändiga verksamhetsanpassningar såsom ändrade möblemang, belysning, takplattor mm. En följd av lokalbesparingar är också att det kan uppstå kraftigt missnöje hos de anställda och därför medföra personalflykt.

5.7 Övrigt

Genom att det politiska beslutet om flyttningen har fattats i god tid har förvaltningen bra möjligheter att påverka lokalplaneringen i Globenlokalerna. Under tiden förvaltningen finns kvar i de gamla lokalerna kommer förvaltningen att se till att lokalerna är funktionella. När vi nu vet att ett flytt kan ske tidigast om 5 år är det lättare att göra vissa investeringar. Behovet är särskilt stort när det gäller ventilationen.

Slut